

Produktion af økologisk frugt og grøntsager gennem samarbejde eller på egen hånd

Nedenstående er en vejledning/hjælp til, hvordan man finder frem til, hvad man gerne vil dyrke, og hvilke muligheder, der er for samarbejde

Produktion af frugt og grøntsager er en kompliceret sag. Gennem samarbejde med andre landmænd/gartnere kan du opnå en række store fordele. Disse fordele kan være alt fra leje af maskiner, bedre sædskifte og helt over til, at du lejer en gartner til at dyrke dine grøntsager.

Men for at vide hvordan du bedst kan udnytte din muligheder for at samarbejde, skal du først og fremmest overveje følgende: hvor skal du sælge dine produkter, hvor meget skal du producere og hvilken kvalitet vil du satse på osv.

I det nedenstående findes en 5 trins raket, som vil hjælpe dig med at finde ud af, hvad du skal dyrke osv. Når du så har været igennem raketten, kan du begynde at overveje, hvordan du bedst kan udnytte dine samarbejds muligheder.

Trin 1 - hvordan vil du sælge ?

Ønsker du at starte med grøntsager, bær eller frugt er der flere ting, du bør overveje. Det første du skal finde ud af er, hvordan du vil sælge dine produkter:

Forslag til hvordan du kan afsætte dine produkter:

- Gruppe 1: Hjemmesalg, torvesalg eller egen abonnements ordninger
- Gruppe 2: Sælge til torvesælgere, lokale supermarkeder og andres abonnementsordninger dvs. leverancer i mindre omfang.
- Gruppe 3: Sælger til Danorganic, Biodania, GASA Nordgrønt og tilsvarende salgsorganisationer. Her er det typisk store mængder, vi snakker om.

Fordele og ulemper ved at afsætte til de forskellige grupper:

Gruppe 1:

Ved at producere til hjemmesalg o.lign. så skal du først og fremmest være klar over, at du skal producere mange forskellige kulturer, du skal producere i ret små mængder, prisen pr. enhed vil være rimelig høj, den kvalitet som du skal satse på er først og fremmest en god spisekvalitet (god smag) og derefter en god ydre kvalitet. Du har selv den direkte kontakt til dine kunder, hvilket er en stor fordel, da du derved får lejlighed til at fremvise og fortælle om dine produkter.

Hjemmesalg

Ved hjemmesalg skal du helst ligge et godt sted, dvs. et sted hvor der kommer mange mennesker forbi. Det kan tage tid at starte et hjemmesalg op da folk skal finde ud af at det er et godt sted at handle. Det kræver, at du passer butikken godt, kunderne må ikke køre forgæves ret mange gange før de ikke gider at komme igen. Vær opmærksom på at krav om hygiejne til din butik strammes væsentlig, hvis du også vælger at sælge produkter, du indkøber fra andre steder.

Torvesalg

Du skal have en eller flere torvepladser. Henvend dig i kommunen for at undersøge om der er ledige torvepladser.

Abonnementsordninger

Det kræver en del benarbejde at få startet en abonnementsordning op. Først skal du overveje om der er plads til en abonnementsordning i dit område. Er der flere andre, der er i gang eller er du den eneste? Du skal foretage dig noget for at reklamere for din ordning sådan at folk bliver bekendt med, hvad du laver. En abonnementsordning kræver en nøje styring af omkostninger, og du skal være god til at planlægge, hvordan kunderne bestiller varerne, og betaler dem. Du skal holde nøje styr på kundekartotek og sikre en god kundekontakt. Derudover skal varerne pakkes og fordeles ud til de enkelte husstande. Alt dette skal bare fungerer samtidig med, at du dyrker dine grøntsager.

Gruppe 2:

Ønsker du at sælge til torvesælgere, lokale supermarkeder og andres abonnementsordning, skal du udvælge dig nogle kulturer (f.eks. 3-10 forskellige kulturer). Det kan f.eks. være Årstiderne eller Solhjulet som hjælper dig med at afsætte dine frugt eller grøntsager. Du skal producere i lidt større mængder af de enkelte afgrøder, og der vil være nogen behov for mekanisering. Prisen pr. enhed vil blive lidt lavere end gruppe 1. Den kvalitet, som du skal satse på, er en lige vægtning mellem god spisekvalitet (smag) og god ydre kvalitet. Du skal selv skabe kontakt til dem du ønsker at afsætte dine grøntsager til.

Gruppe 3:

Hvis du ønsker at sælge til nogle af de større afsætningsled som f.eks. Danorganic eller GASA Nord Grønt, vil du typisk have 1- 5 kulturer. Måske kan du også være heldig at få lavet en aftale med Årstiderne. Du skal producere de enkelte afgrøder i store mængder, og der vil være udpræget behov for mekanisering. Prisen pr. enhed vil blive lavere end i gruppe 1 og 2. Den kvalitet, som du skal satse på, er først og fremmest en god ydre kvalitet (flot produkt) og samtidig et højt udbytte.

Trin 2 Opnå en tilstrækkelig kvalitet

Det er fra starten vigtigt at gøre sig klart, at kvaliteten af disse specialafgrøder har en afgørende rolle. Hvis man sammenligner med betydningen af kvalitet indenfor kornproduktion, ved de fleste, at det er ret afgørende at maltbyg overholder den rette proteinprocent. Hvis maltbyggen ikke kan overholde de opstillede krav, ja så bliver den typisk afregnet som foderbyg i stedet. Det betyder måske et tab på 10-20 % i afregningsprisen. Inden for frugt, bær og grønt forholder det sig imidlertid anderledes. Hvis du ikke lever op til de opstillede kvalitetskrav, så vil du ofte komme ud for at produkternes pris vil blive halveret og i mange tilfælde vil du slet ikke kunne sælge dine produkter. Derfor skal man først og fremmest:

OPNÅ DEN ØNSKEDE KVALITET.

Beslut dig for hvilken kvalitet, du ønsker at producere ud fra, hvor du ønsker at sælge dine produkter.

Trin 3 Hvilke kulturer skal jeg dyrke

Nu har du besluttet dig for, hvordan du vil sælge dine produkter, og hvilken kvalitet dine produkter skal have. Så skal du finde ud af, hvilke kulturer du ønsker at dyrke:

Hvis du ønsker at sælge som nævnt under gruppe 2 og 3 (se trin 1), så skal du kontakte disse personer eller virksomheder. Spørg hvilke kulturer de har brug for og i hvilke mængder.

Udvælg de kulturer, som du umiddelbar mener vil være interessante.

- Undersøge nøje hvilke krav afgrøden stiller til sædskifte, jordbehandling, vanding, mekanisering, høstmetoder, lagring vaskeri, pakning samt driftsledelse.
- Kan du og din ejendom leve op til de krav, som afgrøden stiller.
- Tag en snak med en af Frugt & Grønt Rådgivningens konsulenter.
- Er du villig til at investerer den nødvendige tid og de nødvendige penge for, at du opnår en tilstrækkelig kvalitet.
- Passer produktionen ind i den tid, du i øvrigt har til rådighed
- Kan du lave et fornuftigt sædskifte med det areal, som du øvrige areal du har til rådighed
- Har du gødning og vand nok
- Andet

Trin 4 Kan jeg forbedre mine muligheder for produktion af økologiske frugt og grøntsager igennem samarbejde

Efter turen i raketten ved du nu nogenlunde, hvad du vil dyrke og hvor meget. Overvej nu på hvilke områder du vil have gavn af at samarbejde med en af dine naboer. Hvad er der af muligheder på følgende områder:

- Mark
- Gødning
- Maskiner
- Dyrkning
- Lagring
- Pakning
- Osv.

Igennem samarbejde kan du forøge dine muligheder for at dyrke økologisk frugt og grøntsager. Der er flere steder i produktionen, hvor en eller anden form for samarbejde vil give forbedrede muligheder for at dyrke økologisk frugt og grønt.

Hvis du ikke lige kender nogen i dit nærområde som du kan samarbejde med så kik evt. ind på listen med økologiske avlere på www.plantedir.dk under publikationer, derefter oversigt og lister og der finder så listen med godkendte økologiske jordbrug.

Der er mange måder at samarbejde på lige fra meget tætte samarbejder til samarbejde om et enkelt område.

Herunder er nævnt 2 måder at samarbejde på. Fra entreprenørmodellen og så over til samarbejde om et enkelt område eller maskine er der et stort spring. Du må finde den model, der passer godt til dig og din bedrift, og de muligheder du har for samarbejde i dit område.

Samarbejde om dyrkning eller Entreprenør modellen (den ene yderlighed)

Du lægger jord til og lejer en etableret frugt eller grøntsagsavler til at dyrke afgrøden. I aftaler en timepris for det arbejde, han udfører og afregner efter høst. Du sælger selv afgrøden. Måske kan den etablerede frugt eller grøntavler hjælpe med vask, pakning og afsætning.

Samarbejde om en enkelt maskine eller lign (den anden yderlighed)

Du står selv for hele produktionen af afgrøden, men mangler måske en høstmaskine eller et sted at opbevare afgrøderne eller lign. Så laver du en aftale med en etableret avler om, at han høster eller opbevarer din afgrøder. Du sælger selv afgrøden.

Fordele ved at samarbejde med en etableret frugt- eller grøntavler vil være følgende:

- han har erfaring med dyrkning af den pågældende afgrøde, hvorved din dyrkningssikkerhed bliver meget større. Dette gælder allerede fra første sæson.
- Du får lejlighed til at lære af hans erfaringer omkring dyrkningen
- Du får lettere adgang til specialmaskiner og lærer samtidig om fordele og ulemper ved de forskellige specialmaskiner.
- Du kan muligvis få adgang til lager, vaskeri og pakkemaskiner.
- Den erfarne gartner kan muligvis hjælpe med at afsætte dine afgrøder.

Der er således mange grunde til at opstarte en grøntsagsproduktion gennem et samarbejde.

Godkendelse af lager, vaskeri og pakkeri til økologisk afgrøder

Hvis din samarbejdspartner er konventionel gartner og du ønsker at lagre eller pakke dine afgrøder i hans anlæg. Så skal anlægget først godkendes som økologisk lager/vaskeri/pakkeri.

Følgende skal gøres for at få et lager/vaskeri/pakkeri godkendt som økologisk ditto:

- din samarbejdspartner skal kontakte den lokale levnedsmiddelkontrol, som så skal godkende det pågældende anlæg. Efter et besøg på anlægget vil der typisk blive opstillet nogle retningslinier for hvordan man undgår sammenblandinger og lign. uheld.

Trin 5 Foretag den endelige beslutning om hvad, hvor meget og hvordan

Udfra ovenstående analyse skal du foretage den endelige beslutning. Hvor vil du sælge, hvilken kvalitet skal du satse på, hvilke kulturer du skal dyrke

God fornøjelse